

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของประชากรมาแล้ว 11 ครั้ง คือในปี พ.ศ. 2519 2524 2529 2531 2534 2536 2539 2542 2544 2546 และ 2547

การสำรวจในปี พ.ศ. 2519 2524 2529 2534 2539 2544 และ 2546 ดำเนินการสำรวจโดยผนวกคำถามที่เกี่ยวกับบุหรี่ในแบบสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ ส่วนการสำรวจในปี พ.ศ. 2531 และ 2536 ได้ผนวกคำถามไว้ในแบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากร และการสำรวจในปี พ.ศ. 2542 ได้แยกออกมาเป็นโครงการสำรวจ โดยเฉพาะสำหรับการสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรม การดื่มสุรา และเครื่องดื่มมีนเมาของประชากร ได้จัดทำมาแล้ว 3 ครั้ง คือในปี พ.ศ. 2544 2546 และ 2547 โดยสองครั้งแรกได้ผนวกคำถามไว้ในแบบสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ ส่วนการสำรวจปี 2547 เป็นการรวมคำถามเรื่องการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา ไว้ด้วยกันเป็นครั้งแรก สำหรับปี 2550 ที่จัดทำในครั้งนี้นี้จึงเป็นการจัดทำครั้งที่ 2

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ของประชากรที่สูบบุหรี่และดื่มสุรา

1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร

2. เพื่อศึกษาแนวโน้ม และการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ที่สูบบุหรี่และดื่มสุรา

3. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในข้อ 1 และ 2 ทั้งในระดับประเทศ และระดับจังหวัดซึ่งยังไม่มีหน่วยงานใดเคยจัดทำมาก่อน

3. ประโยชน์

1. ให้มีข้อมูลพื้นฐานทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ของผู้ที่สูบบุหรี่และดื่มสุรา ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ สถานภาพการทำงาน และรายได้

2. ให้มีข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา ได้แก่ จำนวนผู้สูบบุหรี่/ดื่มสุรา ในปัจจุบันและอดีต ประเภทและปริมาณของบุหรี่ที่สูบ/สุราที่ดื่ม สาเหตุที่เริ่มสูบบุหรี่/ดื่มสุรา ค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่/สุรา ความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่ การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับสมาชิกในครัวเรือน ปัญหาในครัวเรือนที่มีสาเหตุจากการดื่มสุรา การขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์หลังการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา ฯลฯ

3. ให้มีข้อมูลดังกล่าวในข้อ 1 และ 2 ทั้งในระดับประเทศ และระดับจังหวัด เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนสามารถนำไปใช้ประเมินสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรไทย รวมทั้งประเมินผลการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ และการรณรงค์ต่อต้านการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมาในขณะขับรถ

4. ให้หน่วยงานซึ่งเป็นผู้ใช้ข้อมูลและมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูล ได้มีข้อมูลใช้อย่างต่อเนื่อง

4. ขอบข่ายและกลุ่มรวม

ประชากรที่อยู่ในกลุ่มรวมของการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกทุกคนในครัวเรือนส่วนบุคคลที่ตกเป็นตัวอย่าง ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลในทุกจังหวัดของประเทศไทยไม่รวมครัวเรือนพิเศษ ครัวเรือนสถาบัน และครัวเรือนชาวต่างประเทศที่ทำงานในสถานทูตหรือองค์การระหว่างประเทศ ที่มีเอกสิทธิ์ทางการทูต

5. คาบเวลาในการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสำรวจพร้อมกันทั่วประเทศ ในระหว่างวันที่ 1-12 สิงหาคม กันยายน และตุลาคม 2550

6. การประมวลผลข้อมูล

- ทำการบรรณาธิกรและลงรหัสที่สำนักงานสถิติจังหวัดทุกจังหวัด
- บันทึกข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และประมวลผลตารางที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

7. การเสนอผล

- รายงานผลเบื้องต้น (Pocket book)
- รายงานผลฉบับสมบูรณ์ (ระดับภาค และทั่วราชอาณาจักร)

ภาคผนวก ก

ระเบียบวิธีการสำรวจ

แผนการสุ่มตัวอย่าง

แผนการสุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Two – Stage Sampling โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม ชุมรวมอาคาร (ในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครั้วเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง

การจัดสตราตัม

จังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 76 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม ได้ทำการแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

การเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง

จากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละเขตการปกครอง ได้ทำการเลือกชุมรวมอาคาร / หมู่บ้าน ตัวอย่างอย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครั้วเรือนของชุมรวมอาคาร / หมู่บ้านนั้น ๆ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 5,796 ชุมรวมอาคาร / หมู่บ้าน จากทั้งสิ้นจำนวน 109,966 ชุมรวมอาคาร / หมู่บ้าน ซึ่งกระจายไปตามภาค และเขตการปกครอง เป็นดังนี้

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	312	312	-
กลาง (ไม่รวม กรุงเทพมหานคร)	1,968	1,080	888
เหนือ	1,236	696	540
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,296	720	576
ใต้	984	528	456
รวมทั้งราชอาณาจักร	5,796	3,336	2,460

การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง

ในขั้นนี้เป็นการเลือกครั้วเรือนตัวอย่างจากครั้วเรือนส่วนบุคคลทั้งสิ้นในบัญชีรายชื่อครั้วเรือนซึ่งได้จากการนับจุดในแต่ละชุมรวมอาคาร / หมู่บ้านตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบโดยกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นดังนี้คือ

ในเขตเทศบาล : กำหนด 15 ครั้วเรือนตัวอย่าง ต่อชุมชนอาคาร

นอกเขตเทศบาล : กำหนด 12 ครั้วเรือนตัวอย่าง ต่อหมู่บ้าน

ก่อนที่จะทำการเลือกครั้วเรือนตัวอย่าง ได้มีการจัดเรียงรายชื่อครั้วเรือนส่วนบุคคลใหม่ตามขนาดครั้วเรือน ซึ่งวัดด้วยจำนวนสมาชิกในครั้วเรือนและประเภทครั้วเรือนเชิงเศรษฐกิจ

จำนวนครั้วเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั้งสิ้นที่ต้องทำการแจกจ่าย จำแนกตามภาค และเขตการปกครอง เป็นดังนี้คือ

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	4,680	4,680	-
กลาง (ไม่รวม กรุงเทพมหานคร)	26,856	16,200	10,656
เหนือ	16,920	10,440	6,480
ตะวันออกเฉียงเหนือ	17,712	10,800	6,912
ใต้	13,392	7,920	5,472
รวมทั้งราชอาณาจักร	79,560	50,040	29,520

วิธีการประมาณผล

การเสนอผลของการสำรวจได้แบ่งการออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประชากร ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน โดยเสนอผลการสำรวจในระดับจังหวัด

ในการประมาณค่า กำหนดให้

$g = 1, 2, 3, \dots, 32$	(หมวดอายุ - เพศ)
$k = 1, 2, 3, \dots, m_{hij}$	(ชมรมอาคาร / หมู่บ้านตัวอย่าง)
$j = 1, 2$	(เขตการปกครอง)
$i = 1, 2, 3, \dots, A_h$	(จังหวัด)
$h = 1, 2, 3, 4, 5$	(ภาค)

1. ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร

1.1 การประมาณค่าย่อรวม

1.1.1 สูตรการประมาณค่าย่อรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับ หมวดอายุ - เพศ g เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h คือ

$$x''_{1hijg} = \frac{x'_{1hijg}}{y'_{1hijg}} Y_{1hijg} = r_{1hijg} Y_{1hijg} \dots\dots\dots (1)$$

โดยที่ x'_{1hijg} คือ ค่าประมาณยอดรวมโดยปกติจากการเลือกตัวอย่างสองขั้นตอน ของจำนวนประชากรทั้งสิ้นที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับ หมวดอายุ - เพศ g เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

y'_{1hijg} คือ ค่าประมาณยอดรวมโดยปกติจากการเลือกตัวอย่างสองขั้นตอน ของจำนวน ประชากรทั้งสิ้น สำหรับหมวดอายุ - เพศ g เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

Y_{1hijg} คือ ค่าประมาณจำนวนประชากรทั้งสิ้นที่ได้จากการคาดประมาณประชากรของ ประเทศไทย สำหรับหมวดอายุ - เพศ g เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

¹ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ. ศ. 2533 - 2563 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พฤษภาคม 2546)

r_{1hijg} คือ อัตราส่วนของค่าประมาณจำนวนประชากรทั้งสิ้นที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X กับ ค่าประมาณจำนวนประชากรทั้งสิ้น สำหรับหมวดอายุ - เพศ g เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

สูตรการคำนวณค่าประมาณยอดรวมโดยปกติ จากการเลือกตัวอย่างสองขั้นตอน คือ

$$i) \quad x'_{1hijg} = \frac{1}{m_{hij}} \sum_{k=1}^{m_{hij}} \frac{1}{P_{hijk}} \frac{N_{hijk}}{n_{hijk}} x_{1hijk}g \quad \dots\dots\dots (2)$$

โดยที่ $x_{1hijk}g$ คือ จำนวนประชากรที่เจงนับได้ทั้งสิ้น ที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X ใน หมวดอายุ - เพศ g ชุมรุมอาคาร / หมู่บ้านตัวอย่าง k เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

N_{hijk} คือ จำนวนครัวเรือนที่นับจดได้ทั้งสิ้น ในชุมรุมอาคาร / หมู่บ้านตัวอย่าง k เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

n_{hijk} คือ จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่เจงนับได้ทั้งสิ้น ในชุมรุมอาคาร / หมู่บ้านตัวอย่าง k เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

P_{hijk} คือ โอกาสในการเลือกชุมรุมอาคาร / หมู่บ้านตัวอย่าง k เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

m_{hij} คือ จำนวนชุมรุมอาคาร / หมู่บ้านตัวอย่างทั้งสิ้น ในเขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

$$ii) \quad y'_{1hijg} = \frac{1}{m_{hij}} \sum_{k=1}^{m_{hij}} \frac{1}{P_{hijk}} \frac{N_{hijk}}{n_{hijk}} y_{1hijk}g \quad \dots\dots\dots (3)$$

โดยที่ y_{1hijk} คือ จำนวนประชากรที่เจงนับได้ทั้งสิ้น ในหมวดอายุ - เพศ g ชุมรวม
อาคาร / หมู่บ้านตัวอย่าง k เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h

1.1.2 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X
สำหรับ เขตการปกครอง j จังหวัด i ภาค h คือ

$$x''_{1hij} = \sum_{g=1}^{32} x''_{1hijg} \dots\dots\dots (4)$$

1.1.3 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X
สำหรับ หมวดอายุ - เพศ g จังหวัด i ภาค h คือ

$$x''_{1hig} = \sum_{j=1}^2 x''_{1hijg} \dots\dots\dots (5)$$

1.1.4 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X
สำหรับจังหวัด i ภาค h คือ

$$x''_{1hi} = \sum_{j=1}^2 x''_{1hij} = \sum_{g=1}^{32} x''_{1hig} \dots\dots\dots (6)$$

1.1.5 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X
สำหรับหมวดอายุ - เพศ g เขตการปกครอง j ภาค h คือ

$$x''_{1hig} = \sum_{i=1}^{A_h} x''_{1hijg} \dots\dots\dots (7)$$

โดยที่ A_h คือ จำนวนจังหวัดทั้งสิ้นในภาค h และ $\sum_{h=1}^5 A_h = 76$

1.1.6 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับ เขตการปกครอง j ภาค h คือ

$$x''_{1hj} = \sum_{i=1}^{A_h} x''_{1hij} = \sum_{g=1}^{32} x''_{1hijg} \quad \dots\dots\dots (8)$$

1.1.7 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับหมวดอายุ-เพศ g ภาค h คือ

$$x''_{1hg} = \sum_{i=1}^{A_h} x''_{1hig} = \sum_{j=1}^2 x''_{1hijg} \quad \dots\dots\dots (9)$$

1.1.8 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับ ภาค h คือ

$$x''_{1h} = \sum_{i=1}^{A_h} x''_{1hi} = \sum_{j=1}^2 x''_{1hj} = \sum_{g=1}^{32} x''_{1hijg} \quad \dots\dots\dots (10)$$

1.1.9 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับเขตการปกครอง j ทวีราชอาณาจักร คือ

$$x''_{1j} = \sum_{h=1}^5 x''_{1hj} \quad \dots\dots\dots (11)$$

1.1.10 สูตรการประมาณค่ายอดรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับหมวดอายุ-เพศ g ทวีราชอาณาจักร คือ

$$x''_{1g} = \sum_{h=1}^5 x''_{1hg} \quad \dots\dots\dots (12)$$

1.1.11 สูตรการประมาณค่าโดยรวมที่ปรับแล้วของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X
สำหรับ ทัวราชอาณาจักร คือ

$$x'_I = \sum_{h=1}^5 x''_{Ih} = \sum_{j=1}^2 x''_{Ij} = \sum_{g=1}^{32} x''_{Ig} \quad \dots\dots\dots (13)$$

ภาคผนวก ข

คำนิยาม

1. บุหรี่

ในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 หมายถึง ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ไม่ว่าจะมียาแห้งหรือยาอัดเจือปนหรือไม่ ซึ่งมวนด้วยกระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษหรือยาแห้งหรือยาอัด

ประเภทบุหรี่ในการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่

1. บุหรี่ซอง ผลิตในประเทศ โดยโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดมีก้นกรองและชนิดไม่มีก้นกรอง ชนิดมีก้นกรอง เช่น กรุงทอง 90 กรองทิพย์ 90 สามิต 90 รยส. 90 สายฝน 90 กรองทิพย์ไลท์ รยส.90 เดอลูกซ์ กรองทิพย์90 เดอลูกซ์ ฯลฯ ชนิดไม่มีก้นกรองหรือบุหรี่สั้น ได้แก่ พระจันทร์ 33 เกล็ดทอง 33 สามิต 33 กรุงทอง 33 และรวงทิพย์ 33
2. บุหรี่ซอง ผลิตจากต่างประเทศ ได้แก่ บุหรี่ที่ผลิตในต่างประเทศและมีการนำเข้ามาในประเทศไทย ที่รู้จักกันทั่วไป ได้แก่ มาร์ล โบโต วินสตัน มอร์ ดันฮิลล์ ลัคกี้สไตรค์
3. บุหรี่มวนเองหรือบุหรี่ที่ไม่ได้ผลิตจากโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ได้แก่ บุหรี่ที่มวนเองโดยใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น อาจเป็นกระดาษ ใบตอง ใบจาก ใบมะกา เป็นต้น หรือเป็นบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานของเอกชน ที่ไม่ใช่โรงงานยาสูบ
4. บุหรี่ซิการ์ ในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 หมายถึง ยาแห้งหรือยาอัด ซึ่งมวนด้วยยาแห้งหรือยาอัด บุหรี่ซิการ์ที่มีจำหน่ายในประเทศไทยส่วนใหญ่ผลิตจากประเทศอเมริกาและประเทศแถบยุโรป ได้แก่ ประเทศเคนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ และอังกฤษ
5. ใปปี้ เป็นกถ่องสูบบุหรืที่มีเบ้าสำหรับใส่ยาเส้น ใปปี้ส่วนมากทำมาจากเหง้าของต้นไม้ที่แข็งและทนความร้อนได้ อาจทำจากข้งข้าวโพด หรือทำด้วยพลาสติกที่ทนความร้อนได้ดี

2. สุราหรือเครื่องดื่มมีินเมา

หมายถึง เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เช่น สุราแม่โขง แสงโสม หงษ์ทอง สุรา 28 ดิกรี สุรา 40 ดิกรี สุราขาว กระแช่ สาโท บรันดี ไวน์ วิสกี้ เบียร์ เป็นต้น

3. ระยะเวลาอ้างอิง

ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่บย้อนหลังจากวันสัมภาษณ์ไป 12 เดือน เช่น วันสัมภาษณ์ คือ วันที่ 8 สิงหาคม 2550 “ระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์” คือ ระหว่างวันที่ 8 สิงหาคม 2549 – 8 สิงหาคม 2550

4. อาชีพ

หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทอาชีพชุดใหม่ ต้องบันทึกทั้งชนิดของอาชีพ/หน้าที่การงาน ระดับความชำนาญ ตลอดจนตำแหน่งหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดแยกประเภทอาชีพตามการจัดประเภทอาชีพมาตรฐานสากลได้ถูกต้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน ผู้จัดการฝ่ายผลิต นักเคมีฟิสิกส์ นักออกแบบระบบงานคอมพิวเตอร์ วิศวกรเครื่องกลการเกษตร ครูประจำชั้นประถมศึกษา เกษตรกรปลูกข้าว เกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น เป็นต้น

5. อุตสาหกรรม

หมายถึง ประเภทหรือชนิดของกิจการทางเศรษฐกิจที่บุคคลนั้นทำงานอยู่ เช่น โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป โรงงานผลิตน้ำมันจากพืช บริษัทขายรถยนต์ ร้านขายปลีกอาหารและเครื่องดื่ม การปลูกข้าว การเลี้ยงปลาน้ำจืด เป็นต้น

ถ้าสถานที่ที่ทำงานเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ให้บันทึกชื่อส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการค้าภายใน องค์การโทรศัพท์ เป็นต้น

6. สถานภาพการทำงาน

หมายถึง สถานะของบุคคลที่ทำงานในสถานที่ที่ทำงานหรือธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

6.1 นายจ้าง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองเพื่อหวังผลกำไร หรือส่วนแบ่ง และได้จ้างบุคคลอื่นมาทำงานในธุรกิจในฐานะลูกจ้าง

นายจ้างในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ผู้ที่จ้างคนงานทำงานประเภทงานบ้านเรือน ซึ่งไม่เกี่ยวกับธุรกิจ เช่น ผู้ที่จ้างคนมาทำงานในบ้าน ทำความสะอาด ซักผ้า เป็นต้น

6.2 ผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองโดยลำพังผู้เดียว หรืออาจมีบุคคลอื่นมาร่วมกิจการด้วยเพื่อหวังผลกำไรหรือส่วนแบ่ง และไม่ได้จ้างลูกจ้างแต่อาจมีสมาชิกในครัวเรือนหรือผู้ฝึกงานมาช่วยทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนอย่างอื่นสำหรับงานที่ทำ

6.3 ผู้ช่วยธุรกิจของครัวเรือน หมายถึง ผู้ที่ช่วยทำงาน โดยไม่ได้รับค่าจ้างในไร่นาเกษตรหรือในธุรกิจของสมาชิกในครัวเรือน

6.4 ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน รายชิ้น หรือเหมาจ่าย ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน อาจจะเป็นเงินหรือสิ่งของก็ได้

ลูกจ้างแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ลูกจ้างรัฐบาล หมายถึง ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด เจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวของรัฐบาล

2. ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้รัฐวิสาหกิจ

3. ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับเอกชน หรือธุรกิจของเอกชน รวมทั้ง ผู้ที่รับจ้างทำงานบ้าน เช่น ซักรีดเสื้อผ้า เลี้ยงเด็ก ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน

6.5 สมาชิกของการรวมกลุ่มผู้ผลิต หมายถึง กลุ่มคนที่มาร่วมกันทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกแต่ละคนมีความเท่าเทียมกันในการกำหนดการทำงานทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการลงทุน การขาย งานอื่น ๆ ของกิจการที่ทำ ตลอดจนการแบ่งรายได้ให้แก่สมาชิกตามที่ตกลงกัน (การรวมดังกล่าวอาจจดทะเบียนจัดตั้งในรูปสหกรณ์หรือไม่ก็ได้)

6.6 ผู้ไม่สามารถจำแนกสถานภาพการทำงานได้ หมายถึง ผู้ที่ทำงานและมีสถานภาพการทำงานที่นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น หรือ ไม่สามารถจำแนกสถานภาพการทำงานได้

7. รายได้

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

7.1 รายได้จากการทำงาน/การลงทุน ที่เป็นตัวเงิน หมายถึง รายได้สุทธิโดยเฉลี่ยต่อเดือน จากการทำธุรกิจหรือจากการทำการเกษตรของผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้าง ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือผู้ที่รวมกลุ่มทำงาน

หรือหมายถึง รายได้ที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างของผู้ที่มีสภาพการทำงานเป็นลูกจ้าง รวมทั้งผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ ที่เป็นตัวเงิน โดยเฉลี่ยต่อเดือน

ค่าจ้าง หมายถึง ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน รายชั่วโมง รายชิ้น หรือเหมาจ่ายก็ได้

ผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ ที่เป็นตัวเงิน หมายถึง รายได้ที่ได้รับจากการทำงาน นอกเหนือจากเงินเดือน/ค่าจ้าง ซึ่งเป็นรางวัลพิเศษที่นายจ้างจ่ายให้กับลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงาน หรือเป็นสวัสดิการต่าง ๆ ที่นายจ้างจัดให้ ได้แก่

- เงินโบนัส หมายถึง เงินรางวัลตอบแทน หรือเงินรางวัลพิเศษที่นายจ้างจ่ายให้กับลูกจ้าง หรือเป็นเงินที่จ่ายให้เป็นการกำลังใจแก่ผู้ทำงาน โดยปกติจะจ่ายให้ปีละครั้ง หรือ ปีละ 2 ครั้ง ทั้งนี้ ให้รวมเงินแต่ะเอียดที่นายจ้างหรือบริษัทจ่ายไว้ในเทศกาลตรุษจีนด้วย

- ค่าล่วงเวลา หมายถึง เงินพิเศษที่นายจ้างหรือบริษัทจ่ายให้กับลูกจ้าง เนื่องจากการปฏิบัติงานนอกเวลาปฏิบัติงานตามปกติ

- ค่าทิป หมายถึง เงินรางวัลพิเศษที่ผู้ใช้บริการจ่ายให้แก่ลูกจ้าง

- ค่าครองชีพ หมายถึง เงินพิเศษที่นายจ้างหรือบริษัทจ่ายให้แก่ลูกจ้างเพื่อเป็นการสงเคราะห์ หรือช่วยค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ

- เงินทดแทน หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิ กรณีลูกจ้างประสบอันตราย เจ็บป่วย เสียชีวิตหรือสูญหายเนื่องจากการทำงาน

เงินทดแทนมี 4 ประเภท คือ

1. ค่าทดแทน จ่ายให้แก่ลูกจ้าง (กรณีไม่สามารถทำงานได้ สูญเสียอวัยวะ ทูพพลภาพ) และจ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิ (กรณีตายหรือสูญหาย)
2. ค่ารักษาพยาบาล จ่ายให้แก่ลูกจ้าง
3. ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน จ่ายให้แก่ลูกจ้าง
4. ค่าทำศพ จ่ายให้แก่ผู้จัดการศพ

-สวัสดิการต่าง ๆ หมายถึง เงินสวัสดิการที่นายจ้างเพิ่มเติมให้แก่ลูกจ้าง เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าช่วยเหลือบุตร ค่าที่พัก ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าอาหาร ค่าน้ำมันรถ ค่าพาหนะ เป็นต้น

7.2 รายได้จากแหล่งอื่น ๆ ได้แก่

- บำเหน็จ บำนาญ เบี้ยหวัด หรือ เงินสงเคราะห์ต่าง ๆ
- เงินชดเชยจากการออกจากงาน หรือ เงินทดแทน
- เงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน
- เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุ หรือ เงินช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐ และองค์กรต่าง ๆ
- รายรับจากการให้เช่าที่ดิน การให้เช่าห้อง และสินทรัพย์อื่น ๆ
- ค่าลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตรต่าง ๆ
- ดอกเบี้ยจากเงินฝาก การให้กู้ยืม และดอกเบี้ยจากพันธบัตรรัฐบาล
- เงินปันผล
- เงินมรดก เงินของขวัญ
- เงินที่ได้รับจากการประกัน
- เงินที่ได้รับจากการถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล สลากกินรวบ และเล่นการพนัน
- ค่านายหน้ารับจากการขายอสังหาริมทรัพย์ หรือ ของมีค่าในกรณีที่ไม่ได้ประกอบเป็นธุรกิจ
- รายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น

8. ผลกระทบยาสูบ

หมายถึง ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคติยานาตาแบกุ่ม (NICOTIANATABACUM) ไม่ว่าจะใช้เสพโดยวิธีสูบ ดูด ดม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือ ฟันเข้าไปในปากหรือจมูก หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผล เป็นเช่นเดียวกัน

9. สารเสพติด

หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ นิด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องการเพิ่มการเสพมากขึ้น ทำให้สุขภาพทั่วไปทรุดโทรม ซึ่งสารเสพติดดังกล่าวประกอบด้วย สุรา บุหรี่ กระท่อม เฮโรอีน ยาบ้า สารระเหย ยาอี ฯลฯ เป็นต้น

10. ลักษณะของที่อยู่อาศัย

หมายถึง ที่อยู่อาศัยซึ่งจำแนกได้ตามวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่โดยแยกออกเป็น

10.1 ดึก หมายถึง สิ่งปลูกสร้างซึ่งใช้คอนกรีต คอนกรีตบล็อก คอนกรีตอัดแผ่นอิฐฉาบปูน หรืออิฐไม่ได้ฉาบปูน

10.2 ไม้ หมายถึง สิ่งปลูกสร้างซึ่งใช้ไม้เป็นส่วนประกอบ

10.3 ครึ่งตึกครึ่งไม้ หมายถึง บ้านชั้นล่างเป็นอิฐฉาบปูน หรือคอนกรีต ส่วนชั้นบนเป็นไม้หรือส่วนหนึ่งเป็นตึกอีกส่วนหนึ่งเป็น ไม้ รวมทั้งบ้านที่ชั้นล่างเป็นตึกด้านบนใช้ฟาเซลโลกรีต

10.4 ใช้วัสดุไม่ถาวรในท้องถิ่น หมายถึง บ้านที่ใช้วัสดุไม่ถาวรในการก่อสร้างทั้งหมดหรือส่วนใหญ่

- วัสดุไม่ถาวร ได้แก่ วัสดุที่ทำได้ตามท้องถิ่น เช่น แฝก ใบตองตึง ไม้ไผ่ ไม้รวก เป็นต้น

10.5 ใช้วัสดุใช้แล้ว หมายถึง บ้านที่ประกอบมาจากวัสดุที่ใช้งานอย่างอื่นมาแล้ว เช่น เศษไม้ สังกะสี ใช้แล้ว หีบ ลัง เป็นต้น

11. สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย

หมายถึง การที่คนในครัวเรือนอาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยและที่ดินนั้น โดยเป็นเจ้าของ เช่าซื้อ เช่า หรือ อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า ดังต่อไปนี้

11.1 เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน หมายถึง คนในครัวเรือนนั้นมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย และที่ดิน โดยถูกต้องตามกฎหมาย กรณีที่ผู้ซื้อชำระค่าที่อยู่อาศัยและที่ดินแก่ผู้ขายยังไม่ครบ แต่ได้อิถุนกรรมสิทธิ์ดังกล่าวไปจำหน่ายไว้กับธนาคารแล้วผู้ซื้อผ่อนชำระแก่ธนาคารเป็นงวด ๆ ให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินดังกล่าว

11.2 เป็นเจ้าของบ้านแต่เช่าที่ดิน หมายถึง คนในครัวเรือนนั้นมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย โดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ปลูกสร้างในที่ดินของผู้อื่น โดยเสียค่าตอบแทนให้แก่เจ้าของที่ดิน

11.3 เป็นเจ้าของบ้านบนที่ดินสาธารณะ หมายถึง คนในครัวเรือนนั้นมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย โดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในที่ดินสาธารณะ

11.4 เช่าซื้อ หมายถึง การซื้อที่อยู่อาศัยโดยผ่อนชำระเงินเป็นรายเดือน หรือเป็นงวด ๆ ตามสัญญาที่ตกลงกันกับผู้ขาย เมื่อชำระเงินครบจึงจะได้กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยดังกล่าว

11.5 เช่า หมายถึง คนในครัวเรือนนั้นอยู่อาศัยโดยไม่ได้เป็นเจ้าของหรือเช่าซื้อ และต้องเสียค่าตอบแทนให้แก่เจ้าของที่อยู่อาศัยเป็นค่าเช่า

11.6 อยู่โดยผู้อื่นเสียค่าเช่าให้ หมายถึง คนในครัวเรือนนั้นอยู่ในที่อยู่อาศัยโดยไม่ได้เสียค่าเช่าเอง แต่มีบุคคลอื่นนอกครัวเรือนเป็นผู้เสียค่าเช่าให้ เช่น การที่นายจ้างหรือบริษัทจ่ายเงินค่าเช่า ที่พักให้แก่คนงานหรือพนักงานของบริษัท

กรณีที่เช่าบ้านพักอาศัยแล้วนำไปบิ๊งเงินคืน จะถือว่า “อยู่โดยผู้อื่นเสียค่าเช่าให้”

11.7 อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า หมายถึง การอยู่ ณ ที่อยู่อาศัยนั้น โดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า หรือค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

กรณีที่ทางราชการหรือเอกชนมีบ้านพักให้ เช่น บ้านพักครู บ้านพักคนงาน เป็นต้น จะถือว่า “อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า”

12. เครื่องบริภัณฑ์ที่ครัวเรือนมีไว้ใช้

หมายถึง การที่สมาชิกในครัวเรือนคนใดคนหนึ่งเป็นเจ้าของสิ่งของ ของใช้ เครื่องใช้ เครื่องเรือนบางประเภท ทั้งที่ใช้ในครัวเรือน หรือเพื่อใช้ในธุรกิจ ได้แก่

เตียงนอนไม้หรือโลหะ	เครื่องปรับอากาศ
เตาหุงต้มอาหาร (แก๊ส/ไฟฟ้า)	เครื่องทำน้ำร้อน/น้ำอุ่น ในห้องน้ำ
เตาอบไมโครเวฟ	เครื่องคอมพิวเตอร์
กระดิกต้มน้ำไฟฟ้า	โทรทัศน์
ตู้เย็น	โทรศัพท์เคลื่อนที่ (รวมเครื่องต่อพ่วง PCT)
เตารีดไฟฟ้า	โทรสาร
หม้อหุงต้มอาหารไฟฟ้า	รถยนต์ส่วนบุคคล
พัดลม	รถบรรทุกเล็ก/รถปิคอัพ/รถตู้
วิทยุ	รถอีแต่น และรถอื่น ๆ ประเภทเดียวกัน
โทรทัศน์	เรือยนต์
เครื่องเล่น วีดีโอ/ซีดี	รถจักรยานยนต์
เครื่องซักผ้า	รถจักรยาน